

Quatre anys enrere s'acabaven de llicenciar i feien col·laboracions per a despatxos d'altres professionals: ni tan sols somiaven establir-se per compte propi. Va ser llavors quan aquestes dues joves barcelonines van rebre el que encara avui qualifiquen de **"regal caigut del cel"**: un conegut que volia fer una casa per a la seva família els va demanar un esbós, va creure en les seves idees i va acabar encarregant-los l'obra definitiva.

"Inicialment s'havia posat en contacte amb una gran empresa on treballava un grup d'arquitectes", ens diu Manchón, **"perquè pensava en un tipus d'habitatge estil americà... una obra complexa. Però el tracte que va tenir va decebre'l, tot plegat era molt fred i ell necessitava algú a qui pogués confiar les seves inquietuds interiors. En part, per això va escollir-nos a nosaltres"**. Va ser el seu primer projecte.

Animades per aquest inesperat cop de sort, Beli -que és el nom pel qual tothom coneix Isabel Bombeli, que ara té trenta-quatre anys- i Ana Manchón -de vint-i-nou- van associar-se i ara tenen un flamant despatx a Barcelona. Fent arquitectura **"a l'antiga"** i tractant de marcar diferències a base **"d'il·lusió, ganes de treballar i voluntat d'adaptar-nos i donar el millor de nosaltres mateixes en cada projecte"**, han anat obrint-se via en l'brupte camp de l'arquitectura liberal.

"Hem fet rehabilitacions, reformes, botigues i, encara que de manera més esporàdica, també hem portat a terme habitatges, oficines i, fins i tot, una clínica", explica Beli. **"No només treballem a Barcelona, hem fet diferents feines a Sant Cugat, Manresa o Sant Just Desvern. El nostre secret és plantejar-nos objectius realistes: no hem pretès guanyar el FAD des de la primera obra. Des d'aquest punt de vista, tot o gairebé tot el que hem fet fins ara ho considerem satisfactori, i més tenint en compte la nostra joventut i el fet que encara n'estem aprenent"**.

Fins i tot en el restringit àmbit de la reforma d'habitatges hi troben prou estímuls: **"És potser allò a què més ens dediquem"**, continua Beli. **"Ben segur que en el món de les grans promocions d'habitatges sí que es funciona amb una certa inèrcia, però les reformes sempre plantegen reptes atractius. Es tracta d'adaptar edificis vells a noves necessitats i cal saber integrar la teva feina en un conjunt amb la màxima harmonia"**. Per a Manchón, les obres petites tenen l'especial al·licient que **"et permeten cuidar més el petit detall i introduir un toc personal en qüestions com el color o els acabaments. Tenim molt clar que no és una qüestió de dimensions: el disseny d'un moble o la decoració d'uns interiors és també arquitectura, com ho pot ser un bloc d'habitatges"**.

En aquest sentit es pot dir que apliquen una forma de treballar amb la filosofia del petit taller artesanal que -segons admeten- sembla condemnada a desaparèixer **"pel progressiu mercantilisme de l'arquitectura"**. Tot i això, elles no s'angoixen excessivament pel futur: **"Fins ara, hem anat fent"**, explica Beli, **"i segur que encara no hem tocat sostre. Mai no ens plantejem fins a on podem arribar i què podem i què no podem fer. El que sí que tenim és molta moral i conservem l'esperança que, a la llarga, el nostre despatx sigui viable"**.

Es consideren professionals competents, formades a un centre acadèmic **"de gran prestigi i un alt nivell de qualitat"** com és l'Escola de Barcelona. Però hi troben mancances importants en la formació que van rebre. **"Especialment"**, es lamenta Manchón, **"en l'aspecte més purament empresarial de la nostra feina. En això podem dir que la nostra formació és pràcticament nul·la perquè aquest és un detall del tot oblidat en el pla d'estudis que vam seguir. Ningu t'explica a l'Escola que hauràs de ser empresari tant o més que humanista o creador"**.

Potser per posar remei a aquestes mancances, tenen dues cartes que els ajuden: fan servir la intuïció i són especialment receptives. **"En el tracte amb els clients mirem d'adaptar-nos el màxim a les seves idees però fent servir alhora una mica de mà esquerra per portar-los al nostre terreny quan cal. Intentem fer tot allò que ens encarreguen, però ja ens hem vist forçades a no acceptar alguna feina que no era compatible amb la nostra idea de com s'ha de fer arquitectura"**.

A banda del tracte personalitzat, l'actitud artesanal i el gust pels detalls, les nostres interlocutores creuen que allò que més clarament les defineix com a professionals és **"el fet de ser dones i joves"**. Dos greus inconvenients per a elles, que s'han de moure en el sector de la construcció i on encara hi ha actituds molt masculistes. **"Des que vam començar sempre algú parla de nosaltres com les nenes"**, comenta Manchón. **"Potser això em farà gràcia dintre d'uns anys, quan no sigui tan jove i estigui prou consolidada, però ara em molesta"**. **"No és només una broma innocent"**, afegeix Beli, **"perquè en el fons demostra com ens veuen. Quan visites l'obra sovint has de fer indicacions mitjançant els aparelladors perquè a tu no et fan cas i a ells, sí. És molest perquè sóc arquitecte i vull que es respecti la meua qualificació professional i la meua feina"**.

Fins aquí els inconvenients. Mirant de ser positiva, Beli és capaç de trobar-ne algun avantatge: **"No crec que hi hagi una forma femenina o masculina de fer arquitectura"** (**"Com potser no hi una forma masculina o femenina de fer truites"**, apunta Manchón) **"però sí que en qüestions concretes com la planificació dels espais d'habitatge és possible que una dona tingui més coses en consideració que un home, pels seus costums i la seva diferent sensibilitat"**.

Tot i portar poc temps exercint, les nostres arquitectes es consideren prou eclèctiques **"per adaptar allò que fem a les circumstàncies concretes de cada projecte"**. Pel que fa a les línies estètiques amb què s'identifiquen: **"Som partidàries d'una arquitectura neta i simple, gens recargolada. També som conscients que treballem en un país mediterrani amb una tradició artística molt sòlida i uns condicionaments molt determinats. Considerar aquests factors ens fa sentir-nos més a prop de, per exemple, Rafael Moneo o Elías Torres que d'un arquitecte més complex i sofisticat com pot ser Enric Miralles"**. Així, amb una nítida i clara pinzellada -com l'ideal arquitectònic que propugnen- aquestes dues emprenedores arquitectes fineixen el relat que ens ha acostat una mica a la seva engrescadora realitat.

“Som conscients que treballem en un país mediterrani amb una tradició artística molt sòlida i uns condicionaments molt determinats”

Beli Bombeli i Ana Manchón - Barcelona (Barcelonès)